

Basant Singh v. Gram Panchayat, Haboii, etc.
(Mahajan, J.)

ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1 ਦੇ 16 ਮਈ, 1967 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਖਰਚਾ ਮੈਂ ਸਹਿਣ ਕਰਾਂਗਾ, ਵਕੀਲ ਦੀ ਫੀਸ ਰੁਪਏ ਹੈ। 100.

ਆਰ.ਐਸ ਨਰੂਲਾ . ਜੇ. - ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜੇਬਾ

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਦਯਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.

ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, ਹਬੋਲੀ, ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1959 ਦਾ ਆਰਐਸਏ ਨੰਬਰ 799

11 ਜਨਵਰੀ 1968 ਈ

ਪੰਜਾਬ ਹੋਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ (1887 ਦਾ XVII)- ਐੱਸ. 44 - ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਮੀਲਤ ਦੇਹ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ - ਇਸਦੀ ਸਹੀ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ- ਕੀ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ - ਵੰਡ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਹੋਇਆ- ਕੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ-ਅਜਿਹਾ ਫਰਮਾਨ-ਕੀ 5 ER ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨੋ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲਤ ਦੇਹ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦਰੁਸਤੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦਰਾਜ ਗਲਤ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਵੰਡ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਵੀ ਆਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਫਰਮਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗਾ। ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਨੇ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਫਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਏ.ਐਨ.ਭਨੋਟ, ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਅੰਬਾਲਾ ਕੈਂਪ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਮਿਤੀ 13 ਫਰਵਰੀ, 1959 ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਐਲ. ਵਾਸਨ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਚੌਥੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਮਿਤੀ 13 ਫਰਵਰੀ, 1959 ਨੂੰ 31 ਮਾਰਚ, 1958 ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, 9 ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1.

ਐਮਕੇ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਕੇ.ਐਨ.ਐਫ. ਟੀ ਇਵਾਰੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

DN A WASTHI, ਇੱਕ ਵਕੀਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.—ਇਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

ਮੁਦਈ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ 2 ਤੋਂ 8 318 ਕਨਾਲ, 18 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ 1, ਪੰਚਾਇਤ, ਹੈਬੋਈ, ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਦਾ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ 1911-1915 ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ 1915 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਸਟੈਂਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਮਤਭੇਦ ਇਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਣੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਲ 1915 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਵੰਡ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ 2 ਤੋਂ 8 ਇਸਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਥਿਤੀ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ 1 ਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਬਣੀ ਰਹੀ, 1915 ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ, ਇੱਕ ਕਾਗਜ਼ੀ ਸੌਦਾ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ 1915 ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਹੋਣੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ 1915 ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ।

ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। - ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਾਲ 1911 ਅਤੇ 1916 ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ; ਕਿ 1911 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ 1916 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਸੇ ਵੰਗ ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵੰਡ ਸਨਦ ਸੀ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 4, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵੰਡ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਘੂਨਾਥ ਦਾਸ, ਮਿਤੀ 10 ਮਈ, 1915, ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵੰਡ ਛੁਪ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ

Basant Singh v. Gram Panchayat, Haboii, etc.
(Mahajan, J.)

ਪਿੰਡ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸੌਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਵੰਡ ਹੋਈ ਸੀ। ਤਿੰਨ ਸਿਧਾਂਤਕ ਕਾਰਨ, ਜੋ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੋਲ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਨ-

- (1) ਕਿ ਤਿੰਨ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹਨ, ਪੀ. 1, ਪੀ. 2 ਅਤੇ ਪੀ. 3 ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ 1916 ਤੋਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ ਨਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ 1931 ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇ;
- (2) ਕਿ ਇੱਥੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਡੀ. 3 ਤੋਂ ਡੀ. 6, ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੌਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮੁਨਾਫੇ ਨੂੰ ਜੱਦੀ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਡ ਰਹੇ ਸਨ; ਅਤੇ
- (3) ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਸੀ।

ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਤੱਥ ਸਾਲ 1916 ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਵੰਡ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਹਿਲੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 1 ਅਤੇ ਪੀ. 3 ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ; ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਕਿੰਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚੱਲਦੇ ਹਨ: ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਸੀ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੀ। ਪਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 2 ਬਾਰੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 2 ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਿਕਰ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਹਕੀਕਤ ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 1916 ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਸਾਲ 1949 ਵਿੱਚ, ਇਸਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲ ਸਕੇ ਕਿ ਵੰਡ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੰਡੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਜੋ ਕਿ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਤੋਂ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਦਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ, ਜੇਕਰ 1916 ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਸੀ

ਸਬੰਧਤ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਕਬਜ਼ਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਵਜੋਂ ਮਾਲੀਆ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵੰਡ ਦੇ ਤੱਥ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡ 'ਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਹੀ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨੀ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਦਈ ਲਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਆਮਦਨ ਐਂਟਰੀਆਂ ਗਲਤ ਸਨ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 4, ਸਨਦ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਰ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਸਾਲ 1916 ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਮੀਲਟ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ; ਅਤੇ 1916 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਰਹੇ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ

ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ 1916 ਦੀ ਵੰਡ ਕਾਰਨ, 1916 ਦੀ ਅਖੌਤੀ ਵੰਡ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਲਕ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਘੱਟ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਘੱਟ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਏਪੀਪੀ ਪੈਲੇਟ ਕੋਰਟ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਸੀ ਕਿ ਵੰਡ ਲਈ ਕੋਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗਾ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ *ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਆਇ ਬਨਾਮ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਇ* ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਪੇਟੈਂਟ ਐਪ ਪੀਲ ਨੰ: 100 ਆਫ 1P62 ਦਾ ਫੈਸਲਾ 23 ਸਤੰਬਰ, 1965 ਨੂੰ ਫਾਲਸ਼ਾ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਅਤੇ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ), ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ, ਕਿ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਹੈ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ ਕਿ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੇ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ,

ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਣ ਤੋਂ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ